

D24.001

Uitspraak van het College van Toezicht

Kamer I

Zitting 5 juli 2024

Inzake:

de eenmanszaak [klager], h.o.d.n. [klager], gevestigd te [plaats] (“[klager]”),
klager,
advocaat: mr. N.H.M.M. Janssen

tegen

de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid [architectenbureau], statutair
gevestigd te [plaats], BNA-lid (“[verweester]”),
verweester,
advocaat: mr. M. van Eldik

1. Per e-mail van 9 januari 2024 (met 33 bijlagen), heeft mr. N.H.M.M. Janssen namens [klager] bij het College van Toezicht (“**het College**”) een klacht ingediend tegen [verweester].
2. Per verweerschrift van 21 februari 2024 (met 20 bijlagen) heeft mr. M. van Eldik namens [verweester] verweer gevoerd.
3. Op verzoek van [klager] heeft de voorzitter van het College een tweede schriftelijke ronde toegestaan. Op 5 april 2024 heeft mr. Janssen namens [klager] een repliek (met 5 bijlagen) ingediend.
4. Per e-mail van 2 mei 2024 heeft mr. Van Eldik namens [verweester] een dupliek (met 13 bijlagen) ingediend.
5. Bij e-mail van 6 mei 2024 heeft de secretaris van het College de raadslieden van partijen bericht dat de schriftelijke fase is gesloten en dat de klacht op zitting zal worden behandeld.

Behandeling van de klacht

6. De klacht is op 5 juli 2024 behandeld door Kamer I van het College. De kamer was als volgt samengesteld:
 - mr. E.L. Hoogstraate, voorzitter;
 - ing. D.J. van Wieren, architect-lid;
 - ir. R. Hendriks, architect-lid;
 - mr. S.F. Knijnenburg, secretaris.
7. Partijen hebben ter mondelinge behandeling met bijstand van hun raadslieden hun standpunten toegelicht. Namens [verweester] waren [vertegenwoordiger] (oprichter en partner) (“[vertegenwoordiger]”) en [architect] (senior architect) (“[architect]”) aanwezig. Namens [klager] waren [vertegenwoordiger] (eigenaar) en [vertegenwoordiger klager] (adviseur) aanwezig.
8. Op grond van de aan het College ter beschikking gestelde stukken en de mondelinge toelichting van partijen ter zitting, overweegt het College als volgt.

De feiten

9. [Klager] is eigenaar van [restaurant], vanaf de [snelweg] te herkennen aan een hoge paal met restaurant-tekens erop (ook wel ‘aanduidingsmast’ genoemd). Op 12 augustus 2020 is het [restaurant] zwaar beschadigd geraakt door brand, als gevolg waarvan volledige herbouw diende plaats te vinden. De aanduidingsmast werd niet getroffen door de brand. In verband met het einde van de dekkingperiode van de bedrijfsschadeverzekering zou het nieuwe [restaurant] uiterlijk in augustus 2022 open moeten gaan.
10. Medio september 2020 hebben partijen voor het eerst contact gehad over de mogelijke opdracht ter realisatie van een nieuw [restaurant]. Voordat de afspraken tussen partijen formeel in een overeenkomst zijn vastgelegd, heeft [verweester] met het oog op de tijdsplanning al een begin gemaakt met de uitvoering van haar ontwerpwerkzaamheden. Zo is het eerste Voorlopig Ontwerp (“**VO**”) opgeleverd op 4 april 2021.
11. De formele overeenkomst van opdracht voor architectuur- en interieurontwerp voor het nieuwe [restaurant] dateert van 16 mei 2021 (“**de Overeenkomst**”). Op de Overeenkomst en de daaruit voortvloeiende opdrachten is de DNR 2011 van toepassing.

12. Voor het gehele project had [klager] vanuit verzekeringspenningen een all-in budget (advies, opstal, inrichting, materiaal, servies, bestek, decoratie) van € 2.000.000, exclusief BTW, beschikbaar.
13. De aanbiedingsbrief van [verweerster] bij de Overeenkomst vermeldt - onder meer - het volgende:

“Algemene principes fasering

Een bouwproces verloopt in fasen, zo ook bij de nieuwbouw voor [restaurant]. Een gefaseerde aanpak staat ook bij ons centraal. We onderscheiden een aantal fasen met een duidelijk begin en eind, met een aantal af te bakenen op te leveren producten en afspraken. Starten met een volgende fase kan pas, als aan een aantal vereisten is voldaan. Deze gefaseerde aanpak heeft een aantal doelen:

- *Duidelijkheid bieden aan alle partijen over de volgorde van zaken, over op te leveren producten en over de planning.*
- *Het kunnen managen van risico's door pas aan een volgende fase te beginnen als aan alle vereisten is voldaan. Een van deze eisen is dat er altijd een minimumaantal deelnemers moet zijn (dit verschilt per fase).*
- *Het afbaken van keuzes. Wanneer een fase is afgesloten, komen we niet meer terug op eerder genomen besluiten.”*

14. In de aanbiedingsbrief zijn – voor zover relevant – de verschillende fasen als volgt omschreven:

“Fase 0 - Plan voorbereiding

Als eerste stap zullen wij op basis van het PVA een Plan van uitvoering maken waarin we stappen en wensen vertalen naar een haalbare planning, initiële kostenraming en ontwerp leidraden en een herijking maken met variant studies op basis van de huidige reactie van de Supervisor van de gemeente [naam].

Eerste sessie: plan voorbereiding fase

- *Opstellen functioneel PVE*
- *Opstellen technisch PVE*
- *Schets sessie op basis van eerste richting*
- *1:100 plattegrond*
- *Advies voor stappen richting de volgende fase*
- *Opstellen bouwbudget en planning*

Onderdelen van het eerste document

- *Verdieping van ruimte vraag en programma van eisen*
- *Technische programma van eisen uitgangspunten opstellen*
- *Functioneel programma van eisen verder uitwerken*
- *Ruimte vraag hereiken op basis van PVA*
- *Planning & contact momenten plannen*
- *Goedkeurings momenten en mijlpalen gezamenlijk vaststellen*
- *Risico's inventarisatie bespreken en plan van aanpak uitwerken voor de verdere beheersing van de kosten & risico's*
- *Gunningsprocedure en selectie opstellen en starten met selectie overige adviseurs en bouwende partijen*

Fase 1 - Voorlopig Ontwerp (VO)

In deze fase staat de vertaling van dit PvA naar een voorlopig ontwerp centraal. Een voorlopig ontwerp houdt het volgende in:

- *Een globale voorstelling van het casco project*
- *Een structurele en constructieve- en installatietechnische opzet*
- *Architectonische verschijningsvorm van het bouwproject*
- *Afstemming met de gemeente m.b.t. de indieningsprocedure*

De architect werkt samen met een team van technische adviseurs als de constructeur, installatieadviseur, bouwfysisch adviseur, duurzaamheidsadviseur die gezamenlijk input leveren voor het ontwerp. Deze zullen afzonderlijk wanneer nodig door [klager] moeten worden ingehuurd. De kosten van de constructeur en installatie adviseurs zijn rond de 1 á 2 % van de bouwsom. De andere adviseurs hebben een lagere vergoeding. [verweerster] zal ondersteunen in de advisering en selectie van de samenstelling van het team.

Tijdens deze fase gaan we uit van de volgende contactmomenten:

- *Twee wekenlijks overleg voor de voortgang van het project bij [klager] (waar mogelijk en gewenst op locatie). [verweerster] de notulen zal verzorgen voor de besluitvorming.*

Naast het ontwerp stellen we in deze fase ook het volgende op:

- *Een eerste raming van het ontwerp. Uitgangspunt is dat deze voldoet aan de eerder vastgestelde budgetten voor bouw en onvoorzien.*

De fase wordt afgesloten met een fasedocument waarin de stand van zaken van het project wordt beschreven inclusief het ontwerp, de raming en overige besluiten die tussentijds worden genomen.

Fase 2 - Definitief Ontwerp (DO)

Na goedkeuring van het fasedocument VO kan gestart worden aan de fase DO. In deze fase wordt het voorlopig ontwerp door de architect en de technische adviseurs verder uitgewerkt in een definitief ontwerp (DO). Het DO is de basis voor de aanbesteding en de aanvraag van de vergunning.

In het DO worden de volgende zaken vastgelegd: een definitieve voorstelling van het casco deel en het interieur ontwerp (inbouw deel). Er is rekening gehouden met bouwkundige integratie van de constructies, W/E installaties en duurzaamheid, afstemming tussen inrichting en het casco.

Tijdens deze fase gaan we uit van de volgende contactmomenten tussen deelnemers en architect:

- *Twee wekelijks overleg bij [klager] (waar mogelijk en gewenst op locatie).*
- *Workshop materialisering op locatie bij een leverancier*
- *Besluit over definitief DO*

Naast het ontwerp, maakt de architect in deze fase ook een begroting. Een begroting is nauwkeuriger dan een raming en doel is om te bepalen of we binnen budget blijven. Ook de verschillende opties waarvan in een later stadium nog besloten kan worden of ze wel of niet worden gebouwd, worden begroot.

Deze fase wordt afgesloten met de indiening van de omgevingsvergunning. Het fasedocument met als bijlage het DO en de begroting.

Fase 3 - Technisch ontwerp

Na goedkeuring van het fasedocument DO kan gestart worden aan de fase TO (technische voorbereiding).

Het ontwerp is bekend, maar ondanks de benaming 'DO' nog steeds niet helemaal definitief. Zaken die nog verder uitgewerkt moeten worden om te komen tot een technisch (aanbesteding gereed) ontwerp (TO) zijn o.a.: bouwkundige detailtekeningen en een verdere invulling van de installaties. De constructeur en overige adviseurs zullen de nodige input leveren.

Het TO is ook de basis voor de aanbestedingsstukken. Bij het TO wordt een technische omschrijving opgesteld, zowel voor het casco deel als het inbouw deel, het TO gaat met

een toelichting naar drie aannemers die na een uitgebreide voorselectie op basis van kwalitatieve aspecten uitgenodigd zullen worden een prijs af te geven. Voor het laatste geldt voor alle aannemers dat zij bereid moeten zijn om de kosten van de bouw te kunnen voor financieren t.a.v. de voortgang van de bouw, dit om de risico's bij faillissement te ondervangen. Na controle van de aanbidding vindt de voorlopige gunning plaats op basis van een combinatie van prijs/kwaliteit. De aannemers zijn nu bekend en we weten wat de werkzaamheden zijn en de verschillende opties zijn financieel inzichtelijk gemaakt.

Nu is het moment om definitieve keuzes te maken in je installaties, eventuele bouwkundige opties en de afbouw wensen die nodig zijn voor de operatie.

De architect blijft als onderdeel van de opdracht beoordelen of partijen en materialen die gebruikt worden zijn afgesproken en dat dit binnen budget blijft. Dit gaat niet volgens een 'all you can eat' principe, wel 'van de wieg tot het graf'.

Deze fase wordt eveneens afgesloten met een fasedocument."

Fase 4 - Juridische voorbereiding en financiering en fase 5 - Uitvoering Bouw zijn niet in de aanbidding meegenomen.

15. Het totaalhonorarium van [verweerster] voor de werkzaamheden tot en met het technisch ontwerp is vastgesteld op een all-in bedrag van € 75.000, exclusief BTW. Facturering zou plaatsvinden in drie termijnen: (1) na afronden voorlopig ontwerp, (2) na afronden technisch ontwerp, en (3) na oplevering bouw.
16. In de Overeenkomst is onder meer het volgende tussen partijen afgesproken:

"Artikel 2 Opdracht

2.1.a. Opdrachtgever wenst per fase opdracht te verlenen aan de architect, die verklaart deze opdracht(en) alsdan te zullen aanvaarden, conform de overwegingen als genoemd in de considerans en de inhoud van deze overeenkomst.

2.1.b. Met inachtneming van het in lid 4 van dit artikel bepaalde, verleent opdrachtgever bij deze opdracht tot uitvoering van de werkzaamheden behorende tot fase 0, 1, 2 en 3a (VO, DO, omgevingsvergunning aanvraag).

2.2. Een volgende fase wordt opgestart, nadat de opdrachtgever schriftelijk heeft verklaard dat voorafgaande fase is afgerond.

2.3. Indien de realisatie van het project niet doorgaat, zal opdrachtgever de tot op dat moment door architect uitgevoerde werkzaamheden vergoeden. Opdrachtgever vergoedt geen werkzaamheden die behoren tot een fase waarvoor geen opdracht is

verstrekt. Als moment van beëindiging geldt de verzenddatum van de schriftelijke mededeling aan architect, waarin opdrachtgever bericht dat het project niet doorgaat. Indien de hier beschreven situatie zich voordoet, is zonder rechterlijke tussenkomst de overeenkomst beëindigd.

2.4. Opdracht voor enige fase geeft de architect géén recht of aanspraak op opdrachtverlening voor een volgende fase.

(...)

Artikel 10 Honoraria en vergoedingen architect & project manager

10.1. Het uitgangspunt voor het architectenhonorarium en de vergoedingen welke opdrachtgever aan de architect verschuldigd is, zijn de in deze overeenkomst gemaakte afspraken en omvang van de aan de architect opgedragen werkzaamheden.

10.2. In afwijking van het bepaalde in de DNR 2011 zijn de vaste vergoedingen voor werkzaamheden (honorarium) per fase van het totale bouwproject, zoals aangegeven in de considerans, in percentages verdeeld.

10.3. Het totaalhonorarium inclusief verschotten en excl. btw bedraagt € 75.000, - (zegge: vijf en zeventig duizend euro). Het honorarium genoemd in lid 2 van dit artikel betreft het honorarium inclusief de bijkomende kosten als bedoeld in artikel 50 van de DNR 2011 inclusief de projectmanager. Proceskosten, taxaties en de adviseurs, incl. adviseurs en constructeurs, zijn niet in het honorarium begrepen.

10.4. Opdrachtgever zal tijdig – desgevraagd op verzoek van de architect – schriftelijk aan de architect mededelen wanneer een fase als genoemd in lid 2 van dit artikel is afgerond. Opdrachtgever besluit hierover, nadat de architect daarover zijn mening schriftelijk heeft medegedeeld, een en ander onverminderd het recht van de architect de beslissing van opdrachtgever aan arbiters voor te leggen, conform artikel 58 DNR 2011.

10.5. Indien opdrachtgever een fase slechts gedeeltelijk, met een opdracht tot wijziging goedkeurt, is de architect verplicht die wijzigingen ten genoegen van opdrachtgever uit te werken en in te dienen binnen de daartoe door opdrachtgever gestelde termijn.

(...)

Artikel 12 Ontwerpwijzigingen

12.1. In geval van ingrijpende programmatische wijzigingen in de bouwplanomschrijving, dan wel in het ontwerp, waaraan geen verzuim of fout van de architect ten grondslag ligt, zullen partijen in onderling overleg aanpassing van de

honorering overeenkomen. (Het huidige bedrag is all-in zolang er geen ingrijpende wijzigingen plaatsvinden)

12.2. Indelingsaanpassingen met beperkte consequenties ten aanzien van de totale omvang van het bouwproject worden geacht in de vergoeding van het honorarium en kosten te zijn begrepen. Voor andere wijzigingen zal de architect gehonoreerd worden op basis van bestede tijd.

(...)

Artikel 17 Herroeping opdracht

Opdrachtgever is te allen tijde gerechtigd de aan de architect verleende opdracht met schriftelijke opgave van redenen te herroepen. In dat geval is opdrachtgever verplicht, aan de architect alle bedragen te betalen, welke aan hem voor de tot het tijdstip van herroeping verrichte werkzaamheden en gemaakte kosten toekomen krachtens het bepaalde in artikel 12 van deze overeenkomst vermeerderd met de nog onvermijdelijk te maken kosten in de betreffende fase, het een en ander op te geven door de architect. Meerdere of andere schade wordt niet vergoed.”

“Voor extra werk worden de volgende uurtarieven (prijspeil 2021) gehanteerd.

- Senior architect € 120,- = 108,- (10% korting)*
- Projectmanager € 100,- = 90,- (10% korting)*
- Projectarchitect/projectleider € 90,- = 81,- (10% korting)*
- Interieur architect & styling € 90,- = 81,- (10% korting)*
- Tekenwerk € 75,- = 67,50 (10% korting).”*

17. Begin juli 2021 is in opdracht van [klager] de heer [V] (“[V]”) vanuit [adviesbureau] (“[adviesbureau]”) bij het project betrokken geraakt als adviseur. Tussen [V] (namens [klager]) en [verweerder] is vervolgens gecorrespondeerd over de gevolgen van de inschakeling van [V] voor de rolverdeling en de taken en verantwoordelijkheden. Ook is gecorrespondeerd over door [klager]/ [V] gewenste nadere aanpassingen aan het ontwerp. [V] schreef op 17 juli 2021 aan de gemeente [naam]:

“Op verzoek van de familie [klager] verzorgen wij de ontwikkeling van het plan vanaf het concept VO t/m de oplevering en de opening van het gebouw.

Het is de bedoeling na de na het zomerreces alle (ambtelijke) reacties van de Gemeente [naam] en eigen aanpassingen verwerken in een concept DO.

Woensdag a.s. is een overleg gepland, graag willen we dan ook bespreken op welke wijze wij de aanvraag Omgevingsvergunning moeten indienen.

Ook is de vraag hoe de nieuwe aanvraag zich moet gaan verhouden tot een oude vergunning (voor een ander plan) en het overgangsrecht van heden.

Aan de hand daarvan kunnen we met elkaar afstemmen welke procedures we moeten doorlopen en ook wat daarvan de wettelijke doorlooptijden zijn.”

18. Op 14 juli 2021 heeft [verweerder] [klager] onder andere bericht: *“De wensen conform voorstel [V] kunnen aanpassen in het ontwerp en ik neem aan dat jullie snappen dat dit meerwerk is m.b.t. deze fase. Wij zullen hiervoor 12 uur in rekening brengen conform afspraak. Graag hiervoor akkoord.”*
19. Bij e-mail van 16 juli 2021 heeft [verweerder] [klager] onder meer bericht dat de fase Voorlopig Ontwerp (**“VO-fase”**) is afgerond en dat de reeds besproken aanpassingen en de eventuele opmerkingen naar aanleiding van het vooroverleg met de gemeente zullen worden meegenomen in de volgende fase.
20. Op 17 juli 2021 heeft [verweerder] per e-mail herhaald dat de VO-fase is afgerond, maar dat bepaalde VO-werkzaamheden als gevolg van de door [klager] gewenste aanpassingen (het meerwerk) worden meegenomen in de Definitief Ontwerp fase (**“DO-fase”**).
21. Afronding van de VO-fase is op 19 juli 2021 door [architect] aan [vertegenwoordiger klager] en [klager] bevestigd. Daarop heeft [vertegenwoordiger klager] geantwoord dat hij de stukken zal bekijken en met [V] zal bespreken en gevraagd: *“Bij het VO hoort toch ook nog de kostenraming?”*
22. Op 21 juli 2021 is VO 3 voorgelegd aan de gemeente [naam], waarmee op 21 en 28 juli 2021 overleggen hebben plaatsgevonden waarbij [verweerder] aanwezig was.
23. Bij e-mail van 23 juli 2021 heeft [verweerder] [klager] onder meer bericht dat zij gestart is met het Definitief Ontwerp (**“DO”**), waarbij is herhaald dat in deze fase ook opmerkingen op het VO zullen worden verwerkt.
24. Op 30 juli 2021 heeft [V] [verweerder] per e-mail laten weten dat naar zijn mening de VO-fase nog niet was afgerond, dat de extra wensen met betrekking tot het VO daar onderdeel van zouden moeten uitmaken en dat van meerwerk geen sprake kon zijn.
25. Op 3 augustus 2021 heeft [vertegenwoordiger verweerder] per e-mail [klager], [vertegenwoordiger klager] en [V] bericht dat de VO-fase is afgerond, dat [verweerder] akkoord nodig heeft voor de start van de DO-fase en dat de inpassing van de extra wensen van [klager] met betrekking tot het VO ook onderdeel zullen uitmaken van de DO-fase.

26. Bij e-mail van 4 augustus 2021 heeft [vertegenwoordiger klager] aan [klager], [V] en [verweerder] bericht dat [verweerder] start met de DO-fase en dat betaling van de eerste termijn die week plaatsvindt. [Vertegenwoordiger klager] schrijft onder meer: *“De VO fase is nog niet geheel afgerond, maar de laatste werkzaamheden die hiervoor nog moeten worden verricht rondt [verweerder] in augustus af.”* De eerste factuur van [verweerder] ad € 25.000 (exclusief btw) is vervolgens door [klager] betaald.
27. Op 8 september 2021 heeft [verweerder] [klager] een offerte gestuurd voor het meerwerk voor het Voorlopig Ontwerp. In die offerte staat onder meer: *“Het meerwerk komt voort uit de wens om de aanduidingsmast te behouden en de implicaties die dit heeft.”*
28. Nadat partijen op onder meer 23 september en 4 oktober 2021 met elkaar gecorrespondeerd hebben over zaken als het meerwerk, heeft [klager] [verweerder] op 6 oktober 2021 bericht: *“Ik heb zojuist met [vertegenwoordiger verweerder] gesproken en we zijn tot een overeenstemming gekomen van € 7.000,00 op onderstaande aanbieding.”*
29. Op 13 oktober 2021 heeft [verweerder] [V] en [klager] onder meer het volgende bericht: *“Ik ben nog steeds wel verbaasd over deze extra ronde aangezien [vertegenwoordiger klager] ook in zijn e-mail van jongstleden aangaf dat de opzet was om de geupdate set aan te bieden bij de gemeente. Wanneer jullie de gezamenlijke opmerkingen sturen kunnen we die verwerken, aannemende dat er geen grote veranderingen zijn op zaken die eerder overeen gekomen zijn en dat dit de laatste opmerkingen zullen zijn met als doel de presentatie voor de gemeente en daarmee het VO af te kunnen ronden.”*
30. Op 14 oktober 2021 heeft [verweerder] de factuur ad € 7.000, exclusief btw in verband met het meerwerk aan [klager] gestuurd. [Klager] heeft deze factuur niet betaald.
31. Onder meer op 5 november 2021 heeft [verweerder] overleg met de Welstandscommissie van de gemeente [naam] gevoerd. Daarin is aan de orde gekomen dat de richting van de kappen, zoals opgenomen in het Voorlopig Ontwerp, niet binnen de Welstandsnota past. [Verweerder] heeft dit op 8 november 2021 aan [klager], [V] en [vertegenwoordiger klager] bericht.
32. Bij e-mail van 6 november 2021 heeft [V] onder meer het volgende aan [vertegenwoordiger verweerder] bericht: *“Zoals al eerder aangegeven krijgt de bouwkundig aannemer de verantwoordelijkheid voor de algehele realisatie van [restaurant]. (...) De aannemer start ná de vaststelling (door [klager]) van het voorlopig ontwerp. Dat is dus ná overeenstemming met de Gemeente [naam]. Tot dat moment is- en blijft [verweerder] verantwoordelijk voor een juiste vertaling van de wensen/*

grenzen van [klager] én die van de Gemeente [naam]. Bij de afronding van de VO fase hoort ook het opstellen van een (VO) fase document én een bijgewerkte kostenraming, conform jullie opdracht. (...) Ik heb begrepen dat jullie per fase een opdracht ontvangen en dus ook per fase een beslissing wordt genomen over een vervolg van het werk. Graag ontvangen wij van jullie een offerte voor het maken van een advies- en ontwerp voor de algehele afbouw, afwerking en inrichting van:

a) alle algemene verkeersruimten in de kelder;

b) alle ruimten op de begane grond exclusief de keuken;

c) alle algemene verkeersruimten op de 1^e verdieping en de zaal op de 1^e verdieping.”

33. Op 16 november 2021 heeft [V] onder andere aan [vertegenwoordiger verweerder] gemaild: *“Vanmiddag hebben we overleg gehad met de Gemeente [naam]. De aanvraag van de omgevingsvergunning wordt (uiterlijk) week 52 (2021) door ons ingediend. (...) Als uitgangspunt hiervoor hanteren we jullie laatste set (13-10-2021). Alle op- en aanmerkingen van [vertegenwoordiger klager], [klager] en ons worden daarin integraal verwerkt. (...) Graag ontvangen wij van jullie voor het vervolg nog wel een opgave van de kosten conform de uitvraag d.d. 6 november 2021.”*
34. Op 19 november 2021 heeft [vertegenwoordiger verweerder] [klager] en [vertegenwoordiger klager] gemaild naar aanleiding van overleg met [V] over zijn e-mail van 6 november 2021. [Vertegenwoordiger verweerder] schrijft onder meer: *“Vanochtend hebben [V] en wij elkaar gesproken en gaf [V] aan dat wat hem betreft het vervolg traject blijft zoals beschreven in zijn mail van zaterdag 6 november. Dit betekent namelijk een andere opdrachtvorm. Ons voorstel om de komende periode in gezamenlijkheid met de aannemer en ons het Definitief ontwerp en Technisch ontwerp op te pakken en integraal in te dienen als onderdeel van de vergunningsaanvraag is door [V] hiervoor geen mogelijkheid biedt. Wij geloven wel dat dit haalbaarheid is en ook het beste resultaat oplevert. Wij vinden het jammer aangezien vanuit de [klager] initieel de wens was uitgesproken om van wieg tot graf gezamenlijk het project op te pakken als totaal opdracht. Maar als jullie [klager] & [vertegenwoordiger klager] achter deze beslissing staan dan respecteren wij dit. In het geval dat jullie achter deze beslissing staan dan betekent dat het huidige contract vanuit jullie kant wordt opgezegd. Er zal dan conform het contract en de DNR er een aantal zaken afgehandeld dienen te worden.”*
35. Bij e-mail van 23 november 2021 heeft [vertegenwoordiger klager] onder meer het volgende aan [vertegenwoordiger verweerder] en [klager] bericht: *“We beëindigen het contract niet, we dragen alleen de volgende fase niet op. We ronden jullie inzet sowieso*

af t/m de VO-fase. Graag ontvangen we voor het vervolg jullie kostenraming conform het eerdere verzoek van [V]. Ook ontvangen we graag deze week het fase document en de bijgewerkte kostenraming uit de VO-fase, zodat we deze kunnen gaan afronden en met het proces door kunnen gezien de krappe tijdslijnen.”

36. Op 1 december 2021 heeft [verweerder] een aangepast voorstel aan [klager] gestuurd, bestaande uit een voorstel voor afrekening naar de stand van het werk, afspraken over supervisie en een kostenindicatie voor de mogelijke nieuwe ontwerpopdracht voor het interieur van het [restaurant]. Daarop heeft [vertegenwoordiger klager] per e-mail richting [verweerder] en [klager] geregeerd: *“Ik mis nog het totaal van de kosten die [verweerder] voor deze werkzaamheden in rekening zou willen brengen. (...) Graag ontvangen wij deze week ook het fasedocument en de kostenraming, zodat het proces niet langer wordt opgehouden.”*
37. Nadat [vertegenwoordiger klager] [vertegenwoordiger verweerder] op 6 december 2021 heeft gerappelleerd, heeft [architect] op 7 december 2021 de kostencalculatie gebaseerd op de laatste VO-set aan [vertegenwoordiger verweerder] toegestuurd.
38. Op 21 december 2021 heeft [architect] een e-mail gestuurd aan [vertegenwoordiger klager] en [klager] waarin hij vermeldt dat uit de administratie van [verweerder] blijkt dat zij in totaal voor € 43.052,50 aan uren en kosten heeft gemaakt. Na aftrek van de factuur voor de eerste termijn van € 25.000,00 en de factuur voor het meerwerk van € 7.000,00 resteert een verschil van € 11.052,50. [Architect] geeft aan het graag te willen hebben over hoe met dit verschil om te gaan. In dezelfde e-mail schrijft [architect]: *“Uit eerdere correspondentie is duidelijk geworden dat de omgevingsstukken door de aannemer zullen worden opgezet en ingediend. We hebben [V] gevraagd wanneer onze input omtrent esthetische controle hiervoor gewenst is.”*
39. Op 28 december 2021 heeft [vertegenwoordiger klager] onder meer het volgende aan [vertegenwoordiger verweerder] en [architect] gemaild: *“Net voor de kerstdagen zijn de bescheiden bij de gemeente ingediend voor de vergunningaanvraag. Graag vernemen wij van jullie de status van het fasedocument van de VO-fase en wanneer jullie dit gereed hebben. Van jullie kosten ontvangen we graag een specificatie van de verrichte werkzaamheden, uren en personen.”*
40. [Architect] heeft het fasedocument (meest recente ontwerp en kostenraming) op 3 januari 2022 aan [vertegenwoordiger klager], [klager] en [V] aangeleverd.
41. Op 6 januari 2022 heeft [verweerder] [klager] gemaild: *“We waren wel verbaasd dat er al is ingediend zonder dat we de set hebben kunnen zien die ingediend is. Is het*

mogelijk om een digitale versie van de tekeningen te zien om een idee te krijgen wat er ingediend is?”

42. Op 17 juni 2022 heeft de Gemeente [naam] de vergunning verleend op basis van tekeningen waarop de aanduidingsmast op de verkeerde plaats is ingetekend. Op 2 juli 2022 heeft [verweerder] een bedrag van € 23.463, exclusief btw aan [klager] in rekening gebracht inzake haar honorarium voor het DO. [Klager] heeft deze factuur niet betaald.
43. Tussen partijen is een geschil ontstaan. Partijen zijn in september 2022 een mediation gestart, maar dit is voortijdig – zonder oplossing - geëindigd.
44. Tussen partijen zijn momenteel twee civiele procedures aanhangig bij de rechtbank [plaats]. [Verweerder] vordert daarin van [klager] kort samengevat het resterende honorarium (inclusief meerwerk) en [klager] vordert terugbetaling van het aan [verweerder] betaalde bedrag en schadevergoeding.

De klacht

45. Hierna volgt een zakelijke weergave van de klacht van [klager]. [Klager] stelt ter algemene toelichting op de reden van zijn klacht dat hij bij de herbouw van zijn [restaurant] behoefte had aan volledige professionele begeleiding van ‘wieg-tot-graf’ en dat daar bij het selecteren van de architect rekening mee is gehouden. [Verweerder] is volgens [klager] tekortgeschoten in haar zorgplicht, onder meer door niet te werken volgens de in haar aanbiedingsbrief beschreven gefaseerde aanpak, terwijl die bij [verweerder] juist centraal zou staan. [Klager] heeft benadrukt dat hij van meet af aan duidelijk heeft gemaakt dat uiterlijk in februari 2022 gestart moest worden met de bouw, zodat de opening van het nieuwe [restaurant] uiterlijk in augustus 2022 kon plaatsvinden.
46. Volgens [klager] is [verweerder] op meerdere punten toerekenbaar tekortgeschoten in de uitvoering van de Overeenkomst. Volgens [klager] heeft [verweerder] gehandeld in strijd met artikel 11 lid 2, 4, 5, 6 en 7 DNR 2011 en met artikel 7:401 Burgerlijk Wetboek. Volgens [klager] strekken de door [verweerder] uitgevoerde werkzaamheden niet tot enig voordeel voor [klager], nu het door [verweerder] onvolledig aangeleverde Voorlopig Ontwerp feitelijk onuitvoerbaar is.
47. [Klager] is tevens van oordeel dat [verweerder] in strijd heeft gehandeld met de BNA Gedragscode en verwijt [verweerder] schending van de kernwaarden professionaliteit, integriteit en verantwoordelijkheid.
48. Ter toelichting op de klacht over schending van de kernwaarde professionaliteit, voert [klager] aan dat [verweerder] niet competent en vakbekwaam heeft gehandeld.

[Verweerder] heeft, zo stelt [klager], *“tot op heden geen toereikend VO-fasedocument (incl. adequate kostenraming) aan [klager] beschikbaar gesteld”*, terwijl van een competent en vakbekwaam handelend architect verwacht mag worden dat zij dit binnen redelijke termijn moet kunnen afronden en in elk geval dat gestelde vragen omtrent de kostenraming op deugdelijke wijze worden beantwoord. [Verweerder] heeft, aldus [klager], de algemene principes fasering geschonden en [klager] doen geloven dat de VO-fase in juli 2021 was afgerond, terwijl dat niet zo was. Ook verwijt [klager] [verweerder] dat van een duidelijk onderscheid per fase geen sprake is en dat het procesmanagement van [verweerder] niet op orde was. [Verweerder] was, zo stelt [klager], niet in staat processen (waaronder afstemming met de gemeente [naam]) adequaat in te richten en aan te sturen, waardoor veel tijd en geld verloren zijn gegaan. Verder beklagt [klager] zich erover dat heldere communicatie en tijdige voorlichting ontbrak en dat [verweerder] geen haalbare planning hanteerde.

49. Ter toelichting op de klacht over schending van de kernwaarde integriteit heeft [klager] benadrukt dat [verweerder] [klager] ten onrechte heeft doen geloven dat de VO-fase in juli 2021 gereed was (terwijl de VO-fase nog altijd niet afgerond is en een (goedgekeurd) VO-fasedocument en actuele kostenraming ontbreken). Volgens [klager] heeft [verweerder] onder druk van stillegging van de werkzaamheden betaling van de eerste termijnfactuur van € 25.000 afgedwongen. [Verweerder] heeft zonder toestemming van [klager] werkzaamheden uit latere fasen naar voren gehaald en in rekening gebracht. Van een integere bedrijfsvoering bij [verweerder] is volgens [klager] geen sprake. [Verweerder] heeft werkzaamheden dubbel (als VO-meerwerk én als DO-werk) gedeclareerd, aldus [klager]. Van een betrouwbare registratie van VO en DO werkzaamheden is geen sprake, hetgeen volgens [klager] in strijd is met de kernwaarden integriteit en verantwoordelijkheid. Het hanteren van een onbetrouwbare urenstaat door [verweerder] is volgens [klager] strijdig met de kernwaarden integriteit en professionaliteit en ontnemt [klager] ieder vertrouwen in de architect.
50. Voorts beklagt [klager] zich erover dat [verweerder] de aanduidingsmast onjuist heeft ingetekend en dit pas in januari 2023 heeft erkend, terwijl [verweerder] hier reeds op 13 oktober 2021 mee bekend was. Van een integer handelend architect mag volgens [klager] worden verwacht dat hij tijdig ingrijpt indien hij weet dat sprake is van een fout. Het bewust niet informeren van de opdrachtgever over een bij de architect bekende fout schaadt het vertrouwen van [klager] en beïnvloedt de planning in negatieve zin. De aan [klager] verleende vergunning is waardeloos nu de aanduidingsmast bij realisatie van het ingediende ontwerp pal voor de entree van het restaurant zou staan, aldus [klager].

51. Ter onderbouwing van de klacht over schending van de kernwaarde verantwoordelijkheid voert [klager] ten slotte aan dat [verweerder], ondanks het verzoek van [klager] om inzicht te krijgen in de actuele kostencalculatie, heeft nagelaten deze te verstrekken en de daarover gestelde vragen van [klager] te beantwoorden. Daarmee neemt [verweerder] volgens [klager] geen verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de aan haar opgedragen werkzaamheden, waaronder begrepen adequate afronding van de VO-fase.
52. Bij gelegenheid van de mondelinge behandeling heeft [klager] onder meer aangegeven dat [verweerder] hem in de eerste helft van 2021 bij de uitvoering van haar werkzaamheden onvoldoende vertrouwen gaf dat het project voor augustus 2022 en binnen budget zou worden afgerond, hetgeen [klager] zorgen baarde. Om die reden heeft [klager] [V] ([adviesbureau]) om ondersteuning gevraagd. Daarbij heeft [klager] benadrukt dat [V] enkel een ondersteunende rol en absoluut geen regierol had. Van overdracht van taken of verantwoordelijkheden van [verweerder] aan [V] is volgens [klager] nimmer sprake geweest. Verder heeft [klager] verklaard dat VO1 tot en met VO3 door [verweerder] zijn geproduceerd in de periode april – juli 2021, zonder dat [verweerder] kennis had genomen van de welstandskaders. Volgens [klager] heeft [verweerder] zich in het geheel niet (tijdig) verdiept in het geldende bestemmingsplan en de van toepassing zijnde Welstandsnota. Het had volgens [klager] op de weg van [verweerder] gelegen om eerst kennis te nemen van de publiekrechtelijke kaders alvorens ontwerpen te gaan produceren. Een en ander heeft volgens [klager] geleid tot vertraging en het maken van onnodige kosten. Verder heeft [klager] ter zitting gesteld dat partijen zijn overeengekomen dat de vergoeding ad € 7.000 pas betaald diende te worden na akkoord van de gemeente en na formele afronding van de VO-fase. Nu de VO-fase nimmer is afgerond, meent [klager] niet te zijn gehouden het door [verweerder] in rekening gebrachte meerwerk te voldoen.

Het verweer

53. [Verweerder] betwist de klacht in al zijn onderdelen en stelt dat zij niet in strijd heeft gehandeld met de BNA Gedragscode. Het verweer van [verweerder] wordt hierna zakelijk weergegeven.
54. In reactie op de klacht over schending van de kernwaarde professionaliteit stelt [verweerder] dat [klager] duidelijk aantoonbaar akkoord heeft gegeven voor de start van de DO-fase en de (formele) afronding van de VO-fase. [Verweerder] verwijst naar de e-mails van 3 en 4 augustus 2021 en de betaling van de factuur ad € 25.000. [Verweerder] voert aan dat VO3 (juli 2021) is opgeleverd met het daarbij behorende

fasedocument. Volgens [Verweerder] is de stelling van [klager] dat [Verweerder] hem 'min of meer onder dwang' ertoe heeft bewogen de VO-fase goed te keuren en dat dit 'onder druk' heeft plaatsgevonden, nergens op gebaseerd en niet onderbouwd. Het was, zo stelt [verweerder], duidelijk dat zij nog aanvullend meerwerk zou verrichten vanwege aanpassing van het PVE. Dat is volgens [verweerder] duidelijk aan [klager] gecommuniceerd en [klager] is akkoord gegaan met meerwerk ad € 7.000. [Verweerder] verwijst naar de eigen verantwoordelijkheid die op haar als architect rust en stelt dat het voor de voortgang van het project noodzakelijk en dus in het belang van [klager] was om bepaalde werkzaamheden voor de aanpassing van het VO uit te voeren in de DO-fase.

55. In reactie op het verwijt dat [verweerder] de algemene principes fasering heeft geschonden, stelt [verweerder] dat duidelijk met [klager] is gecommuniceerd dat kon worden overgegaan op een nieuwe fase. Volgens [verweerder] heeft het meermaals gewijzigde wensenpakket van [klager] ervoor gezorgd dat flexibiliteit tijdens [verweerder] was vereist met het oog op de deadline voor de ingebruikname van het pand in augustus 2022. Het afwijken van de faseringsprincipes getuigt volgens [verweerder] juist van het vermogen om processen adequaat in te richten als de situatie en de wensen van de opdrachtgever erom vragen.
56. Voorts stelt [verweerder] dat niet zij, maar [V] vanaf halverwege juli 2021 de rol van projectleider had en dat hij het voortouw nam met betrekking tot de planning en communicatie binnen het project, hetgeen onder meer zou blijken uit de e-mail van [verweerder] van 23 juli 2021. [Verweerder] voert aan dat zij gedurende het project steeds duidelijk heeft gecommuniceerd over de planning en actiepunten, maar dat zij na juli 2021 niet meer beschikte over alle informatie na de inschakeling van [V]. Volgens [verweerder] was hij vanaf juli 2021 verantwoordelijk voor de planning, de notulen, het communiceren van de actiepunten met de betrokken partijen (waaronder [verweerder]) en het inschakelen van en communiceren met externe partijen. [Verweerder] mocht ook niet meer met de gemeente [naam] communiceren van [V]. Verder stelt [verweerder] onder verwijzing naar verschillende e-mailcorrespondentie dat het niet aan haar te wijten is dat de plannings niet haalbaar waren, maar dat dit het gevolg was van de diverse aanpassingen aan het ontwerp en de inmenging van de adviseurs van [klager].
57. [Verweerder] betwist ook dat zij in strijd heeft gehandeld met de kernwaarde integriteit. In reactie op het verwijt dat [verweerder] [klager] heeft doen geloven dat de VO-fase in juli 2021 was afgerond en dat onder druk van stillegging van het werk betaling van de eerste factuur is afgedwongen terwijl een goedgekeurd VO-fasedocument ontbrak,

benadrukt [verweerder] dat [vertegenwoordiger klager] per e-mail heeft ingestemd met afronding van de VO-fase (op een aantal aanpassingen na), akkoord heeft gegeven voor de start van de DO-fase en dat de factuur is betaald. Volgens [verweerder] blijkt uit niets dat 'dwang' of 'druk' door haar is uitgeoefend.

58. Ten aanzien van het verwijt dat [verweerder] zonder goedkeuring van [klager] allerlei werkzaamheden naar voren heeft gehaald, voert [verweerder] aan dat de opdracht daarvoor al was gegeven bij ondertekening van de Overeenkomst en dat het akkoord voor de start van de DO-fase nog eens werd gegeven op 4 augustus 2021.
59. Tegen het verwijt van [klager] dat [verweerder] dubbel heeft gefactureerd, voert [verweerder] allereerst aan dat zij op grond van de Overeenkomst niet verplicht is een urenspecificatie te verstrekken en dat zij niet gehouden is om ten behoeve van [klager] een onderscheid te maken tussen de uren in de VO-fase en de DO-fase en deze uren te kwalificeren. Partijen zijn een all-in vergoeding en meerwerk overeengekomen, aldus [verweerder]. Het in de civiele procedure overgelegde urenoverzicht betreft een overzicht gebaseerd op de interne administratie van [verweerder], dat dient ter onderbouwing van haar civiele vordering met betrekking tot het aanvullend verschuldigde honorarium. [Verweerder] voert verder aan dat nu [klager] de Overeenkomst in november 2021 tussentijds heeft beëindigd, op grond van de DNR het honorarium van [verweerder] naar de stand van de werkzaamheden ten tijde van de opzegging dient te worden betaald.
60. [Verweerder] verweert zich tegen het verwijt van [klager] dat zij de aanduidingsmast verkeerd heeft ingetekend, [klager] daarvoor niet heeft gewaarschuwd en niet tijdig heeft ingegrepen. [Verweerder] betwist uitdrukkelijk dat zij hierover informatie heeft achtergehouden en stelt dat het omgekeerde waar is. Volgens [verweerder] heeft zij [klager] gewezen op de risico's als de mast zou moeten blijven staan en zou [V] het bepalen van de beste positie op zich nemen. [Verweerder] wijst erop dat [klager] een andere architect de vergunningaanvraag heeft laten indienen, waarbij die architect gebruik heeft gemaakt van een tussentijdse tekening van [verweerder] waarin achteraf gezien een onjuistheid bleek te zitten met betrekking tot de plaats van de aanduidingsmast. [Verweerder] kan, zo stelt zij, niet tuchtrechtelijk verantwoordelijk worden gehouden voor het indienen van de verkeerde tekeningen door een andere architect. [Verweerder] stelt dat zij, als zij betrokken was geweest bij de vergunningaanvraag, een specifieke set documenten had samengesteld ten behoeve van de aanvraag. De mail van [verweerder] aan [klager] van 13 oktober 2021 betreft volgens [verweerder] één van de vele versies van tekeningen gedurende het project. Daarna zijn nog tekeningen verstrekt waarop de aanduidingsmast wel juist was

ingetekend. [Verweerder] heeft naar eigen zeggen nooit een set tekeningen en documenten voor de aanvraag van de omgevingsvergunning gemaakt en heeft de ingediende stukken niet kunnen controleren. [Verweerder] werd pas op 28 december 2021 (achteraf) geïnformeerd dat de vergunningaanvraag was ingediend.

61. Ten slotte reageert [verweerder] op het verwijt van [klager] dat zij in strijd heeft gehandeld met de kernwaarde verantwoordelijkheid door geen inzicht te verlenen in de actuele kostencalculatie en door onvoldoende antwoord te geven op gestelde vragen. [Verweerder] voert aan dat zij meermaals met [klager] heeft gecommuniceerd over het budget, maar dat zij na de inschakeling van [V] en de keuze van [klager] om te gaan werken met een bouwteam geen zicht meer had op de externe kosten.
62. Tijdens de mondelinge behandeling op 5 juli 2024 heeft [verweerder] nog verklaard dat [klager] ten onrechte meent dat het de verantwoordelijkheid van [verweerder] was dat augustus 2022 als deadline voor de heropening zou worden gehaald. Volgens [verweerder] staat dat nergens en is dat ook niet afgesproken. Ook heeft [verweerder] aangevoerd dat het blijven staan van de aanduidingsmast geen onderdeel van het PVE was en dat [klager] dit pas in september 2021 heeft besloten. Daardoor moest opnieuw afstemming met Welstand plaatsvinden, aldus [verweerder]. Verder heeft [verweerder] benadrukt dat zij bij de start van het project een kostenraming heeft gemaakt en het budget met [klager] heeft besproken, conform de verplichtingen uit de Overeenkomst en dat zij bij het wijzigen van de wensen en het PVE steeds heeft gewaarschuwd dat dit risico's meebrengt voor de planning en het budget.

Beoordeling van de klacht

63. Naar aanleiding van de klacht van [klager] overweegt het College als volgt.
64. Het College constateert in de eerste plaats dat het klaagschrift van [klager] voor een deel ziet op kwesties van civielrechtelijke aard (daar waar [klager] stelt dat [verweerder] op meerdere punten toerekenbaar is tekortgeschoten in de uitvoering van de tussen partijen gesloten overeenkomst en dat de door [verweerder] uitgevoerde werkzaamheden niet strekken tot enig voordeel voor [klager]). De competentie van het College bij de beoordeling van klachten is echter beperkt tot het vaststellen of en in hoeverre [verweerder] door haar handelen of nalaten de BNA Gedragscode Verantwoordelijkheid, Integriteit & Professionaliteit heeft geschonden.
65. Het College constateert ook dat partijen over de uitleg van de tussen hen gesloten overeenkomst en de gevolgen daarvan lijnrecht tegenover elkaar zijn komen te staan. Partijen verschillen van mening over wat er onderling is afgesproken en gezegd. Buiten de door partijen in de onderhavige procedure ingebrachte correspondentie en stukken,

is voor het College niet vast te stellen hoe de gesprekken en overleggen tussen partijen precies zijn verlopen. Dit heeft als gevolg dat, waar partijen elkaar tegenspreken, niet kan worden vastgesteld of [verweerder] klachtwaardig heeft gehandeld. Dit is niet omdat aan het woord van [klager] minder geloof wordt gehecht dan aan dat van [verweerder]. Voor het oordeel dat iets tuchtrechtelijk verwijtbaar is, moet echter eerst worden vastgesteld welke feiten daaraan ten grondslag gelegd kunnen worden. In dat verband benadrukt het College dat in een procedure als de onderhavige geen mogelijkheid bestaat van volledige bewijsvoering, zoals het onder ede horen van getuigen.

66. Op basis van de kenbare stukken en met inachtneming van hetgeen partijen daarover over en weer hebben verklaard, komt het College tot de conclusie dat de klacht ongegrond is. Het College komt tot dat oordeel op basis van het navolgende.
67. Allereerst beoordeelt het College de klacht over de schending van de kernwaarde integriteit. De Gedragscode bepaalt dat het BNA-bureau het beroep van architect naar eer en geweten uitoefent. In de verschillende verwijten van [klager] ligt besloten dat [verweerder] met een zekere mate van opzet (misleiding) niet naar eer en geweten en niet in het belang van [klager] heeft gehandeld. Naar het oordeel van het College heeft [klager] deze verstreckende verwijten aan het adres van [verweerder] niet, althans niet voldoende onderbouwd. Het College is van oordeel dat in de overgelegde stukken geen aanknopingspunten kunnen worden gevonden voor het bewust onjuist informeren van [klager] door [verweerder]. Het is, zo overweegt het College, in de praktijk niet ongebruikelijk dat verschillende (ontwerp)fasen in elkaar overlopen om de vaart in een project te houden. [Verweerder] kan, gelet op de planning en het budget van [klager], in het onderhavige geval gevolgd worden in haar stelling dat het in het belang van [klager] was om alvast te starten met de DO-fase terwijl nog enkele VO-werkzaamheden dienden te worden afgerond. Naar het oordeel van het College staat in voldoende mate vast dat [klager] daarmee akkoord is gegaan. Evenmin is het College gebleken dat [verweerder] druk of dwang heeft uitgeoefend op [klager] om de VO-fase af te ronden en (daarmee) haar eerste factuur betaald te krijgen terwijl zij daar nog geen recht op zou hebben. Voorts heeft het College niet kunnen vaststellen dat [verweerder], toen zij ervan op de hoogte raakte dat haar ontwerp van 13 oktober 2021 was gebruikt voor de vergunningaanvraag én dat daarin de aanduidingsmast onjuist was ingetekend, deze informatie voor [klager] heeft achtergehouden.
68. Voor zover [klager] zich beklagt over de registratie van werkzaamheden door [verweerder], over haar urenstaat en over haar declaraties, geldt dat er geen gedragsregel is die [verweerder] ertoe verplicht haar uren te verantwoorden. Aangezien

partijen in dit geval een all-in honorarium waren overeengekomen, hoefde [verweerder] de door haar medewerkers gemaakte uren dus niet aan [klager] over te leggen. Het College begrijpt dat [verweerder] ter onderbouwing van haar vordering tot betaling van de werkzaamheden die in haar ogen niet meer bij de VO-fase hoorden, een interne urenstaat heeft overgelegd. Het College heeft geen aanwijzingen dat [verweerder] werkzaamheden dubbel bij [klager] in rekening heeft gebracht. Het College acht het voorts niet onbegrijpelijk dat [verweerder] uit de reactie van [vertegenwoordiger klager] van 4 augustus 2021 heeft geconcludeerd dat er een akkoord was over het meerwerk.

69. Vervolgens oordeelt het College over de klacht van schending van de kernwaarde professionaliteit. Conform de BNA Gedragscode handelt het BNA-bureau bij de uitoefening van het beroep van architect competent en vakbekwaam. Onder deze kernwaarde valt onder andere het vermogen om processen adequaat in te richten en aan te sturen, waarbij de architect in de relatie met de opdrachtgever zorgt voor heldere communicatie en voorlichting.
70. Het College constateert dat [verweerder] een moeilijke opdracht heeft aangenomen, die alleen met zeer strak procesmanagement binnen budget, PVE en planning voltooid zou kunnen worden. Het College vindt het overgelegde werk van [verweerder] dusdanig professioneel overkomen, dat dit niet bij voorbaat onhaalbaar was. [Verweerder] heeft echter niet de kans gekregen om zich te bewijzen. Eerst heeft [klager] namelijk [V] ingeschakeld, omdat hij onvoldoende vertrouwen in [verweerder] had. [V] stelde zich feitelijk op als projectmanager. Het College acht voldoende aannemelijk dat bij [verweerder] ten minste de gerechtvaardigde verwachting is gewekt dat [V] de *lead* kreeg in taken die eerder onder de verantwoordelijkheid van [verweerder] vielen. Vervolgens besloot [klager] om na de VO-fase in een bouwteam en zonder [verweerder] verder te gaan met het project. Of dat volgens de Overeenkomst kon en wat de rechtsgevolgen van dat besluit zijn, is onderwerp van de civiele procedures tussen partijen en daarover zal het College zich niet uitlaten. Wel kan geconstateerd worden dat de vertrouwensrelatie tussen opdrachtgever en architect gaandeweg steeds minder werd en geheel was verdwenen toen [klager] besloot zonder [verweerder] verder te gaan. De magere reacties van [verweerder] op vragen van [klager] over aangepaste VO-fasedocumenten en een geactualiseerde kostencalculatie acht het College in dat licht niet tuchtrechtelijk verwijtbaar.
71. Uit de overgelegde mailcorrespondentie en de door partijen in deze procedure ingenomen standpunten leidt het College af dat de communicatie tussen [klager] en [verweerder] gaandeweg hun samenwerking is verslechterd. Het College kan zich niet aan de indruk onttrekken dat de inschakeling van [V] niet voor minder, maar juist voor

meer ruis heeft gezorgd. Hoewel het in beginsel op de weg van de architect ligt om het communicatieproces met een opdrachtgever te bewaken, hebben in het onderhavige geval verschillende omstandigheden aan de zijde van [klager] - waaronder enerzijds de tijdsplanning en het budget en anderzijds de veranderende wensen ten aanzien van het ontwerp en het betrekken van extra partijen - bijgedragen aan het verslechteren van de communicatie en het langzamerhand ontstaan van een verstoorde vertrouwensrelatie. Hoewel het College heeft kunnen vaststellen dat [verweerder] wel degelijk signalen aan [klager] heeft afgegeven en heeft getracht duidelijkheid te scheppen en te verkrijgen, had van [verweerder] als professionele partij volgens het College een meer proactieve en fermere opstelling verwacht mogen worden. In plaats daarvan heeft [verweerder] zich te veel op een zijspoor laten zetten. In de specifieke omstandigheden van dit geval ziet het College in de opstelling en handelwijze van [verweerder] echter onvoldoende aanleiding voor het gegrond verklaren van dit klachtonderdeel.

72. Dat [verweerder] aanvankelijk ontwerpen heeft gemaakt die niet helemaal binnen de welstandskaders vielen, acht het College evenmin in strijd met de kernwaarde professionaliteit. Dit is in de praktijk geen ongebruikelijke manier van werken en kan in het voordeel van opdrachtgever zijn, nu in overleg met de Welstandscommissie ruimere mogelijkheden kunnen ontstaan dan de Welstandnota vermeldt.
73. Ten aanzien van de klacht over schending van de kernwaarde verantwoordelijkheid, overweegt het College ten slotte als volgt. Van een BNA-bureau mag verwacht worden dat het zich verantwoordelijk weet voor de aan haar opgedragen werkzaamheden en dat zij handelt binnen het kader van de opdracht. Dat [verweerder] haar verantwoordelijkheid als architect bij de uitvoering van de opdracht van [klager] niet of niet voldoende heeft genomen, heeft het College niet kunnen vaststellen. Wel merkt het College op dat [verweerder] gaandeweg de uitvoering van het project, terwijl de onderlinge verhoudingen steeds verder verslechterden, op momenten niet voldoende lijkt te hebben onderkend waar de pijn en zorgen van [klager] zaten. Dat [verweerder] niet in het belang van [klager] heeft gehandeld, ziet het College echter niet.

HET COLLEGE VAN TOEZICHT DOET DE VOLGENDE UITSpraak

Het College verklaart de bij mailbericht van 9 januari 2024 ingediende klacht ongegrond.

Aldus beslist op 5 juli 2024 door Kamer I van het College van Toezicht, bestaande uit mr. E.L. Hoogstraate, voorzitter, ir. R. Hendriks en ing. D.J. van Wieren, architect-leden, en mr. S.F. Knijnenburg, secretaris.

Voorzitter:

Secretaris:

Verzonden op: 16 september 2024

Tegen deze uitspraak kunt u binnen een maand na verzending in hoger beroep komen bij een met redenen omkleed beroepsschrift aan de Raad van Beroep, Six Advocaten B.V. t.a.v. mr. W. Post, post@sixlegal.nl. Uiterlijk drie weken na ontvangst van het beroepsschrift dienen de administratiekosten van € 350,- (zijnde € 289,26 + 21% BTW) betaald te zijn op de rekening van BNA/College van Toezicht, nummer NL62ABNA046.69.44.349 bij de ABN AMRO Bank N.V. te Amsterdam. De administratiekosten worden terugbetaald wanneer degene die beroep instelt geheel of gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld. BNA-leden, hun opdrachtgevers, het lid in de hoedanigheid van deken en het bestuur zijn van het betalen van administratiekosten uitgezonderd. Een verzoek om van het betalen van administratiekosten te worden vrijgesteld omdat men onvermogen is, wordt conform het reglement op het College van Toezicht en de Raad van Beroep (artikel 7.4) in behandeling genomen.